

OBRAZLOŽENJE CARINSKOG ZAKONA

I Ustavi osnov za donošenje Zakona

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je član 90. tačka 4. Ustava Republike Srbije.

II Razlozi za donošenje Zakona i ciljevi koji se njime žele ostvariti

S obzirom na osnovno opredelenje Državne zajednice Srbije i Crne Gore da postane punopravan član STO i EU, ona se našla pred obimnim zadatkom usaglašavanja svog zakonodavstva sa zakonodavnom regulativom Evropske zajednice i pravilima STO. Jedna od oblasti koja iziskuje potpuno usklađivanje propisa je i carinski sistem.

Obzirom da je uređenje carinskog sistema u nadležnosti članica državne zajednice, pristupilo se izradi Predloga Carinskog zakona. Osnovni zahtev i motiv je bio da se pripremi jedan savremeni tekst, koji je maksimalno harmonizovan sa carinskim propisima Evropske unije i koji treba da omogući brz i efikasan carinski postupak.

Naime, važeći Carinski zakon, koji je donet još 1992. godine ("Službeni list SRJ", br. 45/92, ... i 36/2002) delimično sadrži odredbe i stavove iz Opšteg sporazuma o carinama i trgovini (GATT) kao i Svetske carinske organizacije, što se u ovom momentu ekspanzije međunarodne trgovine i saobraćaja, pokazalo nedovoljnim.

Predlog zakona, po svojoj strukturi ima dva dela. U prvom delu se uređuju pitanja koja su vezana za prava i obaveze učesnika u carinskom postupku, a u drugom delu nadležnosti i organizacija Uprave carina.

Važeći Zakon o Carinskoj službi («Sl.list SFRJ» br. 56/80 i 49/87), izrađen je u doba prethodne Jugoslavije, odražavajući organizaciju funkcije i potrebe carinske službe tog vremena. Ovaj zakon, donet na osnovu odredaba Zakona o osnovama sistema državne uprave... zbog poznatih događaja u prethodnoj deceniji nije menjan i u sadašnjem momentu je potpuno prevaziđen.

Polazeći od navedenog, a koristeći evropske standarde (EU Blueprints) i najbolju praksu carinskih zakonodavstava zemalja članica Evropske unije, izrađen je Predlog Carinskog zakona koji sadrži osnovne institute i principe na kojima se zasniva Carinski zakon Evropske Unije, a što je u skladu i sa stavovima Svetske trgovinske organizacije i Svetske carinske organizacije, kao i osnovnim opredelenjima iz Opšteg sporazuma o carinama i trgovini (GATT), naročito kada su u pitanju carinska vrednost, poreklo robe, carinska procedura, zaštita prava intelektualne svojine i dr.

Ovaj Zakon sadrži institute, ovlašćenja i odgovornosti carinske službe koji do sada nisu korišćeni u sprovođenju carinskog postupka i organizacije carinske službe, a koji su preduslov za sprovođenje osnovnih ciljeva službe i to:

- brz i jednostavan prelazak putnika, robe i prevoznih sredstava preko graničnih prelaza; - dosledna i striktna primena propisa za čija sprovođenja je odgovorna carinska služba; - efikasna naplata budžetskih prihoda; i - suzbijanje krijumčarenja i povreda propisa.

Zakon sadrži XII delova kojima se reguliše carinsko područje, carinski pogranični pojas, carinski prelaz, carinska roba, carinska vrednost, poreklo robe, mere carinskog nadzora, carinski postupci, carinske povlastice, prava i obaveze učesnika u carinskom postupku kao i ovlašćenja carinskih organa.

Zakonom se utvrđuje i nadležnost Uprave carina i drugih organa za sprovođenje odredaba ovog zakona, kao i drugih zakona, čije je sprovođenje povereno Upravi carina, odnosno drugim organima, kao i organizacijama, obavljanje poslova i upravljanje carinskom službom, ovlašćenja carinskih službenika, ovlašćenja i odgovornosti u prikupljanju, evidentiranju, obradi i zaštiti podataka u vezi sa poslovima carinske službe, kao i postupak prijema radnika, raspoređivanja, napredovanja u službi, prava, obaveze i odgovornosti carinskih službenika.

Ovaj zakon je u funkciji praćenja savremenih tokova robe i kapitala, otvorene tržišne ekonomije i sve veće liberalizacije prometa robe i usluga sa jedne strane, a sa druge strane obezbeđuje zaštitu domaće proizvodnje njen tehničko-tehnološki razvoj i napredak kao i ravnopravnost svih učesnika u robnom prometu.

Savremenost ovog zakona se ogleda i u činjenici pojednostavljenja carinske procedure, njenog bržeg i efikasnijeg obavljanja, (mogućnost podnošenja carinskih isprava elektronskim putem), što sve zajedno treba da doprinese ubrzanju carinskog postupka i smanjenju troškova u spoljnotrgovinskom prometu.

Ovim zakonom se takođe daju i velika ovlašćenja organima carinske službe u sprovođenju carinskih propisa kao i pravo na adekvatnu zaštitu ostalim učesnicima u carinskom postupku.

Naročito su velika ovlašćenja carinskih radnika u postupku kontrole robe za vreme i nakon njenog prelaska preko carinske linije, što je praćeno i propisivanjem krivičnog dela krijumčarenja kao i odgovarajućih carinskih prekršaja i visokih novčanih kazni za prekršioca u zavisnosti od visine uskraćenih dažbina ili vrednosti robe kao predmeta prekršaja, a sve u cilju sprečavanja nelegalne trgovine i sive ekonomije na domaćem tržištu.

III Objašnjenje osnovnih instituta

Ad. čl. 1. – 4. U ovim članovima se nabrajaju osnovni instituti carinskog sistema koji će biti predmet regulisanja ovog zakona kao što su, carinsko područje, carinski pogranični pojas, carinski prelaz, carinska roba, carinska vrednost kao i prava i obaveze učesnika u carinskom postupku te ovlašćenja carinskih organa.

Posebno se definiše područje primene ovog zakona, u smislu što će se primenjivati na celom carinskom području Srbije, ukoliko posebnim zakonom i međunarodnim ugovorom nije drugačije predviđeno.

Takođe se, imajući u vidu principe Kjoto konvencije, ističe da se carinski postupak zasniva na principima slobodne trgovine uz obezbeđenje efikasne carinske kontrole. Poseban akcenat se stavlja na primenu informacione tehnologije u radu carinskih organa i službi, kao i na javnost i transparentnost rada tih organa.

Odredbama ovih članova utvrđuje se i nadležnost Uprave carina i drugih organa za sprovođenje odredaba ovog zakona, kao i drugih zakona čije je sprovođenje povereno Upravi carina, odnosno drugim organima, kao i organizacija, obavljanje poslova i upravljanje carinskom službom, ovlašćenja carinskih službenika, ovlašćenja i odgovornosti u prikupljanju, evidentiranju, obradi i zaštiti podataka u vezi sa poslovima carinske službe, kao i postupak prijema radnika, raspoređivanja, napredovanja u službi, prava, obaveze i odgovornosti carinskih službenika.

Ad. čl. 5. U ovom članu su date definicije najvažnijih pojmova i instituta koji se koriste u tekstu zakona, a radi njihove pravilne i jednobrazne primene.

Ad. čl. 6. Ovim članom se definiše carinsko područje, kao područje koje obuhvata državnu teritoriju, teritorijalne vode, vazdušni prostor iznad Srbije, ograničene carinskom linijom koja je istovetna sa državnom, odnosno administrativnom granicom Srbije.

Ad. čl. 7. Carinski pogranični pojas se posebno definiše u odnosu na položaj carinske linije, pa se određuje pogranični pojas na kopnu, graničnom jezeru i moru, kao i ovlašćenja carinskih službenika u tom pojasu.

Vlada se ovlašćuje da odredi prostor carinskog pograničnog pojasa, prava i obaveze lica koja žive u carinskom pograničnom pojasu.

Ad. čl. 8. U ovom članu se daje definicija i vrste carinskih prelaza. Vlada utvrđuje mesta gde će se otvarati carinski prelazi, kao i njihovu kategorizaciju, dok se projektovanje, izgradnja i rekonstrukcija carinskog prelaza i to za deo koji je određen za sprovođenje carinskog nadzora i carinskog postupka, vrši na osnovu saglasnosti direktora, a u cilju obezbeđenja najcelishodnijih rešenja u pogledu prostorija i opreme za sprovođenje carinskog nadzora.

Ad. čl. 9. - 11. Ovim članovima se utvrđuje koja roba i u kojim slučajevima se može prenositi preko carinskih prelaza za pogranični saobraćaj. Direktor je ovlašćen da odredi vreme u kome će se vršiti prenos robe preko carinskih prelaza.

Promet robe koja podleže graničnim inspekcijskim kontrolama će se vršiti samo preko carinskih prelaza koji su posebnim propisima određeni za promet takve robe.

Ad. čl. 12. Carinska roba je definisana u smislu da je to svaka roba koja se u carinsko područje uvozi, odnosno unosi ili prima, koja se iz tog područja izvozi, odnosno iznosi ili šalje ili se preko tog područja tranzitira, odnosno pronosi.

Carinskom robom se dakle smatra svaka roba koja je prometu preko carinske linije bez obzira da li se radi o spoljnotrgovinskom prometu kao vrsti privredne delatnosti ili je u pitanju roba koju fizička lica šalju, primaju ili nose sobom.

U stavu 2. se precizira koja se to još roba, zbog svojih specifičnosti ima smatrati carinskom robom.

U stavu 3. se preciziraju stvari koje se prenose preko carinske linije, ali nemaju tretman carinske robe.

Ad. čl. 13. Kad postoji osnovana sumnja da se carinska roba nad kojom nije sproveden carinski postupak, nađe kod državnih organa kao predmet postupka koji se vodi kod tih organa, ovim članom obavezuju se sudovi, organi unutrašnjih poslova, inspekcije i dr. državni organi da takvu robu koja se nalazi kod njih, a koju su privremeno ili konačno oduzeli, prijave najbližoj carinarnici.

Ovom odredbom nije propisana obaveza predaje robe i prevoznih sredstava, koji se nalaze kod državnih organa, već samo obaveza prijavljivanja nablížoj carinarnici. To znači da takvu robu ili prevozno sredstvo, koji su prijavljeni carinarnici, može sud i da izloži javnoj prodaji, s tim što se ne mogu predati kupcu pre nego što se plate carina i druge uvozne dažbine.

Ad. čl. 14. - 17. Ovim članovima se uređuje carinski nadzor i kontrola sa stanovišta mera koje se u skladu sa ovim zakonom preduzimaju radi sprečavanja neovlašćenog postupanja sa carinskom robom i obezbeđenja njene istovetnosti dok se ne sprovede odgovarajući carinski postupak. Izuzetno, a u cilju očuvanja interesa bezbednosti zemlje carinskom nadzoru i kontroli ne podležu domaći i strani vojni brodovi i vazduhoplovi, brodovi i vazduhoplovi organa unutrašnjih poslova i drugi brodovi koji su izuzeti od carinskog nadzora po međunarodnim ugovorima.

Međutim, ovi izuzeci ne znače da, carinskom nadzoru i kontroli ne podležu roba, putnici i članovi posade koji se iskrcajavaju odnosno ukrcavaju na pomenute brodove odnosno vazduhoplove.

Pored nabrojanih mera carinskog nadzora i kontrole Vlada se ovlašćuje da zbog postojanja posebnih okolnosti može da propiše i posebne mere carinskog nadzora i kontrole. Inače, vrstu, tip i način upotrebe carinskih obeležja propisuje direktor.

Vlada može propisati i posebne uslove za tranzit određene akcizne robe, uključujući i: 1) granične prelaze preko kojih se obavlja tranzit; 2) vreme u kome se mora obaviti tranzit; 3) putni pravac kojim se može vršiti tranzit; 4) obavezu opremanja prevoznih sredstava elektronskim ili drugim uređajima koji obezbeđuju praćenje dok su u tranzitu; 5) obavezu posebne registracije za tranzit takve robe.

Ad. čl. 18. Imajući u vidu zaštitnu ulogu carine, sva roba koja se uvozi u carinsko područje podleže plaćanju carine odnosno uvoznih dažbina, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Stavom 2. propisani su izuzeci od navedenog opšteg pravila i u pitanju je roba čiji prelazak carinske linije ne dovodi u pitanje zaštitnu ulogu carine. Ad. čl. 19. Ovaj član zakona polazi od principa da se iznos uvoznih dažbina za koje je nastala obaveza plaćanja, utvrđuje prema stanju robe i propisima koji važe na dan prihvatanja deklaracije za stavljanje robe u odgovarajući carinski postupak što važi i za robu proizvedenu ili oplemenjenu u slobodnoj zoni, a stavlja se u promet na domaćem tržištu, a za robu koju putnici nose sa sobom na dan carinjenja. Ovim se obezbeđuje pravilna naplata uvoznih dažbina i ostvaruje princip plaćanja realne vrednosti carine i drugih uvoznih dažbina u što kraćem roku.

Ad. čl. 20. Ovim članom se propisuje prestanak obaveze plaćanja uvoznih dažbina u slučaju uništenja robe, dok se nalazila pod carinskim nadzorom.

Ad. čl. 21. Ovaj član zakona, polazeći od opšte prihvaćenog principa da međunarodni ugovori imaju prioritet u primeni u odnosu na autonomne propise te države, propisuje da se na robu koja se uvozi kao i na sprovođenje carinskog postupka neće primenjivati odredbe ovog zakona, ako je to na drugačiji način uređeno međunarodnim ugovorima koje je naša zemlja ratifikovala.

Ad. čl. 22. - 25. Ovim članovima se propisuje da će carinski organi voditi postupak i donositi odluke u skladu sa Zakonom o opštem upravnom postupku, ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

Žalba na prvostepenu odluku carinskog organa se podnosi komisiji za žalbe Uprave carina, koja ne zadržava izvršenje prvostepene odluke.

Protiv drugostepene odluke, može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Ad. čl. 26. Svako lice o čijim se pravima i obavezama odlučuje u carinskom postupku, može imati svog zastupnika. Zastupanje je preduzimanje svih ili samo nekih radnji u ime i za račun drugog lica (neposredno) ili u svoje ime, a za račun drugog lica (posredno). Zastupnik mora imati sedište odnosno boravište u našoj zemlji i mora biti registrovan kod Uprave carina.

Zastupnik se mora izjasniti o vrsti zastupanja i na zahtev carinskog organa mora podneti ispravu sa ovlašćenjem za zastupanje. Lica koja ne mogu da podnesu takvu ispravu, smatra će se da deluju u svoje ime i za svoj račun.

Ovom odredbom preciznije su regulisana prava i obaveze carinskih agenata, kao posrednih zastupnika, odnosno njihova obaveza da polažu stručni ispit, kao i uslovi za dobijanje i oduzimanje dozvole za rad.

Ad. čl. 27. - 29. Ovim članovima se propisuju obaveze i prava carinskih organa u slučajevima da neko lice od carinskih organa traži obaveštenje o primeni carinskih propisa. Obaveštenje se može dati bez naknade ili uz propisanu naknadu, ako su za carinski organ nastali troškovi, kao što su analize ili veštačenja robe i dr.

Nadležni carinski organ, na osnovu pismenog zahteva zainteresovanog lica, izdaje obavezujuće obaveštenje o svrstavanju robe po Carinskoj tarifi i obavezujuće obaveštenje o poreklu robe, koja imaju snagu odluke donete u upravnom postupku. Primenuju se samo u postupku koji sledi nakon datuma izdavanja obavezujućeg obaveštenja.

Obavezujuća obaveštenja se mogu poništiti u slučaju da se utvrdi da se zasnivaju na neistinitim podacima. Takođe, mogu prestati da važe ukoliko, posle njihovog izdavanja dođe do izmene propisa ili zaključenja međunarodnog ugovora, tako da obaveštenje više nije u skladu sa donetim propisom ili zaključenim ugovorom ili nije u skladu sa tumačenjem odnosno obaveštenjem nadležnog organa. U svim slučajevima se propisom može odrediti rok do koga se već dato obaveštenje može koristiti.

Obavezujuća obaveštenja se izdaju pre svega radi pravilnog obračuna uvoznih dažbina ili povraćaja izvoznih naknada. Vlada se ovlašćuje da propiše bliže uslove i visinu naknada za davanje obavezujućih obaveštenja.

Ad. čl. 30. - 33. Učesnici spoljno-trgovinskog prometa, bilo da u spoljno-trgovinskom prometu učestvuju neposredno ili posredno, dužni su carinskim organima, na njihov zahtev da stave na raspolaganje sva dokumenta i podatke, kao i da pruže svaku drugu pomoć u cilju pravilne primene ovih propisa. Takođe su dužni da sve te isprave i podatke koji su od značaja za carinjenje, čuvaju u periodu od 5. kalendarskih godina. Način računanja roka posebno je propisan u čl. 32. stav 2. ovog Predloga zakona.

Podaci koji su poverljivi smatraju se službenom tajnom i ne smeju se od strane carinskih organa dalje saopštavati bez izričite saglasnosti lica ili organa koji su ih dali. Izuzetno mogu biti ovlašćeni da to učine ali u skladu sa propisima.

Inače, evidenciju o uvozu i izvozu robe, carinskim dužnicima, visini i plaćanju carinskog duga kao i druge evidencije vodi Uprava carina.

Ad. čl. 34. Carinska tarifa je jedan od najznačajnijih instrumenata carinske politike, zbog čega se i propisuje posebnim zakonom.

Carinska tarifa je sredstvo kojim se interveniše na području robne razmene sa drugim zemljama, sprovodeći na taj način politiku zaštite domaće proizvodnje, a na principima utvrđene politike razvoja. Carinske stope su bitan sastavni deo Carinske tarife i one su te koje pored utvrđene nomenklature, održavaju utvrđenu politiku zaštite.

Jedinstvena carinska stopa je jedan od instrumenata u carinskom sistemu, koji bitno doprinosi ubrzanju carinskog postupka, a da se pri tome ne mora za svaku robu posebno određivati tarifni stav Carinske tarife.

Uslov za primenu jedinstvene carinske stope je da vrednost robe ne prelazi određeni iznos. Vlada je ovlašćena da propiše vrednost robe na koju se primenjuje jedinstvena carinska stopa.

Ad. čl. 35. Pored carine koja se naplaćuje po stopama utvrđenim Carinskom tarifom, carinski organi mogu naplatiti i druge uvozne dažbine (prelevmani i sl.), kao i poreze i akcizu u skladu sa posebnim zakonima ili propisima donetim na osnovu tih zakona.

Ad. čl. 36. - 44. Ovi članovi sadrže odredbe o nepreferencijalnom i preferencijalnom poreklu robe, koje su usklađene sa odredbama Multilateralnog Sporazuma o pravilima o poreklu robe koji čini sastavni deo Sporazuma iz Marakeša o osnivanju STO (GATT-1994).

Harminizacijom pravila o poreklu i njihovom jednoobraznom primenom će se u velikoj meri doprineti olakšanju i ubrzanju međunarodne trgovine.

Ad. čl. 45. - 62. Carinska vrednost spada u osnovne i najvažnije institute carinskog sistema. Takav značaj proizilazi iz činjenice da se mehanizam zaštite zasniva na carinskoj vrednosti i stopama carine kao najvažnijim elementima za utvrđivanje efekta zaštite.

Sporazumom o primeni člana VII Opšteg Sporazuma o carinama i trgovini iz 1994, nastao u okviru Marakeške runde pregovora, razrađena su pravila kojima treba da se obezbedi pravično, jednoobrazno i nepristrasno vrednovanje robe za potrebe carinjenja, kojima se onemogućuje korišćenje proizvoljnih i fiktivnih carinskih vrednosti. Takođe je utvrđeno da osnovica za carinsko vrednovanje, u najvećoj mogućoj meri treba da se zasniva na transakcijskoj vrednosti robe, to jest stvarno plaćenju ili plativoj ceni za robu prodatu radi izvoza u zemlju uvoznicu.

Imajući u vidu nameru Zajednice Srbije i Crne Gore da postane punopravan član STO, kao naslednice GATT-a, odredbe ovog Sporazuma su u celosti prenete u tekst zakona.

Ad. čl. 63. - 67. Roba koja je ušla u carinsko područje podleže merama carinskog nadzora i kontrole sve dok joj se ne utvrdi carinski status, odnosno za vreme dok joj se taj status ne promeni ili dok se ne smesti u slobodnu zonu, ponovo izveze ili uništi.

Odredbama ovih članova je posebno propisana obaveza svakog lica koje unosi robu u carinsko područje, da robu bez odlaganja prijavi nadležnom carinskog organu i preveze do carinarnice ili drugog mesta koje odrede ili odobre carinski organi ili u slobodnu zonu.

Obaveza prijavljivanja u vidu podnošenja manifesta u posebno za to određenoj formi, posebno je propisana za zapovednika, odnosno drugo odgovorno lice, broda ili vazduhoplova koji stiže u carinsko područje ili napušta carinskog područje, za svu robu koja se prevozi kao teret tim brodom ili vazduhoplovom.

Takođe su propisane i radnje učesnika u postupku u slučajevima nepredviđenih okolnosti ili nastupanja više sile.

Inače, Vladi se daje ovlašćenje da propiše posebne mere carinskog nadzora u svim vidovima saobraćaja, uključujući i putnički promet.

Ad. čl. 68. - 76. Dopremanjem robe do odredišne carinarnice, lice koje je unelo robu u carinsko područje ili je preuzelo odgovornost za njen prevoz, ili od njega ovlašćeno lice, deklarira odnosno prijavljuje robu tako što carinarnici podnosi sažetu deklaraciju, odmah a najkasnije do isteka prvog radnog dana nakon dopreme robe.

Sažeta deklaracija se podnosi na obrascu čiji sadržaj i oblik propisuje direktor. Umesto sažete deklaracije može se podneti komercijalna i transportna isprava, pod uslovom da se na osnovu istih može izvršiti identifikacija robe.

Ovim Predlogom zakona je dozvoljena i mogućnost periodičnog i prethodnog deklarisanja robe, u skladu sa uslovima iz člana 73. Zakona.

Sažeta deklaracija u pisanoj formi se ne podnosi za robu unetu od strane putnika, pismonosne pošiljke i poštanske pakete pod uslovom da se time ne onemogućava sprovođenje mera carinskog nadzora.

Posle dopremanja, roba se ne sme premeštati, istovarati, pretovarati bez odobrenja carinarnice.

Ad. čl. 77. - 82. Roba obuhvaćena sažetom deklaracijom ima status robe u privremenom smeštaju, sve dok joj se ne odobri carinski dozvoljeno postupanje ili upotreba, odnosno dok se roba ne stavi u neki od propisanih postupaka.

Rokovi u kojima je potrebno preduzeti odgovarajuće radnje da bi se robi dodelilo carinski dozvoljeno postupanje ili upotreba, su 45 dana, od podnošenja sažete deklaracije, za robu u pomorskom ili saobraćaju vodenim putevima i 20 dana, od dana podnošenja sažete deklaracije, za robu koja se prevozi na drugi način. Carinski organi shodno navedenim odredbama imaju ovlašćenje da u zavisnosti od konkretnih okolnosti, mogu odrediti kraće ili odobriti produženje datih rokova.

Roba u privremenom smeštaju se može smestiti samo na onim mestima i pod uslovima koje odobre carinski organi i nad istom se mogu preduzimati samo one radnje koje neće dovesti u pitanje njen izgled i bitna svojstva, odnosno roba mora ostati u nepromenjenom stanju. Ako se u napred određenim rokovima ne preduzmu radnje, radi odobravanja robi carinski dozvoljenog postupanja ili upotrebe, carinski organi će preduzeti dalje neophodne mere radi regulisanja njenog statusa, što podrazumeva i njenu prodaju.

Carinski organi mogu zahtevati da se položi i obezbeđenje za naplatu carinskog duga.

Ad. čl. 83. Ovim članom se propisuje da će se na robu koja se nalazi u postupku tranzita, primeniti samo one odredbe koje se odnose na obavezu prijavljivanja i prevoz robe do odredišne carinarnice.

Međutim, kad stigne do odredišne carinarnice u carinskom području i roba bude predata carinarnici, primeniće se odredbe kao i na svaku drugu robu koja je uneta odnosno uvezena u carinsko područje.

Ad. čl. 84. i 85. Izuzetno u slučaju opasnosti po život i zdrave ljudi, carinarnica može preduzeti radnje radi uništenja prijavljene robe o čemu odmah obaveštava držaoca robe.

Troškovi uništenja idu na teret držaoca. Takođe, ukoliko je roba neovlašćeno uneta u carinsko područje ili nije bila pod carinskim nadzorom, carinski organi će preduzeti sve mere radi regulisanja njenog statusa, a što podrazumeva i prodaju.

Ad. čl. 86. Ovaj član sadrži opštu odredbu o tome da se svakoj robi koja je ušla u carinsko područje, može odrediti carinsko dozvoljeno postupanje ili upotreba, odnosno roba će se staviti u neki od carinskih postupaka u skladu sa propisanim uslovima, osim ako bi to bilo u suprotnosti sa merama zaštite javnog morala, zaštite zdravlja ljudi, životinja ili bilja i drugim merama iz stava 2. ovog člana, a koje su utvrđene posebnim propisima.

Ad. čl. 87. i 88. Stavljanje robe u neki od carinskih postupaka nastaje, podnošenjem deklaracije za taj carinski postupak.

Član 88. propisuje u kojoj formi se deklaracija sve može podneti, a u stavu 2. istog člana, direktoru se daje ovlašćenje da propiše oblik, sadržinu i način podnošenja deklaracije i drugih obrazaca, koji se upotrebljavaju u carinskom postupku.

Ad. čl. 89. - 102. Ovim članovima se propisuju prava i obaveze učesnika u postupku carinjenja robe, odnosno stavljanja robe u odgovarajući carinski postupak, kao i prava i obaveze carinskog organa u sprovođenju postupka.

Deklaracija u pisanom obliku odnosno formi se podnosi na propisanom obrascu. Mora biti potpisana i mora da sadrži sve podatke neophodne za primenu propisa kojima je regulisan carinski postupak za koji je roba deklarirana.

Uz deklaraciju se prilažu i sve isprave koje se zahtevaju za određeni carinski postupak. Carinarnica odmah prihvata deklaraciju uz uslov da je roba već predata carinarnici. Carinsku deklaraciju može da podnese uvoznik, izvoznik ili od njih ovlašćeno lice. Deklaracija podleže kontroli, koja obuhvata radnje kao što su pregled svih isprava koji se prilažu uz deklaraciju, pregled robe i po potrebi uzimanje uzoraka radi analize. Carinarnica može zahtevati dostavljanje i drugih isprava, kako bi utvrdila tačnost podataka navedenih u deklaraciji. Troškovi pregleda robe i uzimanje uzoraka padaju na teret deklaranta. Deklarant ima pravo da prisustvuje pregledu, a nekad to može zahtevati i sama carinarnica. U slučaju da je pregledan samo deo robe, rezultati delimičnog pregleda će se primeniti na svu robu.

Rezultati kontrole deklaracije su bitni radi primene propisa o stavljanju robe u odgovarajući carinski postupak. Ako se kontrolom deklaracije utvrdi da su ispunjeni svi uslovi za stavljanje robe u zahtevani carinski postupak i ukoliko roba nije predmet mera ograničenja i zabrana, carinski organi će pustiti robu deklarantu. Međutim, ako je prihvatanjem deklaracije nastao carinski dug, roba će se pustiti deklarantu tek pošto se plati carinski dug ili u tom iznosu položi obezbeđenje.

Ako se roba ne može ocariniti odnosno staviti u odgovarajući carinski postupak iz razloga koje je skrivio sam deklarant, carinski organ može preduzeti sve neophodne mere, što podrazumeva i vraćanje robe u inostranstvo, oduzimanje i prodaju.

Ad. čl. 103. i 104. U cilju pojednostavljenja carinskog postupka, ali u meri koja obezbeđuje njegovo pravilno sprovođenje, carinarnica će pod uslovima koje propiše Vlada, odobriti da deklaracija ne sadrži neke od podataka ili da se uz nju ne prilažu neke od inače zahtevanih isprava u redovnom postupku (pojednostavljena deklaracija) kao i da trgovačka ili službena isprava i knjigovodstvena isprava mogu zameniti deklaraciju. Navedena pojednostavljena deklaracija, trgovačka ili službena isprava kao i knjigovodstvena isprava moraju imati sve podatke neophodne za identifikaciju robe.

Po prihvatanju pojednostavljene deklaracije, u propisanom roku se mora podneti i dopunska deklaracija, na koju se primenjuju propisi na dan prihvatanja pojednostavljene deklaracije.

Ako je deklaracija podnesena elektronskom razmenom podataka, usmeno ili nekom drugom radnjom, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona, koje se odnose na redovan i pojednostavljeni postupak carinjenja robe.

Ad. čl. 105. Carinarnica može, nakon što dozvoli puštanje robe podnosiocu deklaracije, proveravati ispravnost podnete deklaracije po službenoj dužnosti ili na zahtev deklaranta. Provera ispravnosti, znači kontrolu dokumenata i podataka u vezi sa uvozom i izvozom predmetne robe, kao i u vezi sa naknadnim komercijalnim poslovima sa istom robom. Može i da ponovo pregleda robu, ukoliko je to moguće.

Ako se utvrdi da je roba bila stavljena u postupak na osnovu neistinitih ili nepotpunih podataka, carinski organ će preduzeti neophodne mere u skladu sa propisima. Kontrola, uključujući i preduzimanje potrebnih mera, mogu se vršiti najduže 5 godina od dana prihvatanja deklaracije.

Ad. čl. 106. - 109. Stavljanjem robe u slobodan promet strana roba, stiče status domaće robe, što znači da su svi carinski postupci u vezi sa uvozom te robe okončani i da su naplaćene sve propisane uvozne dažbine, porezi, akcize i dr.naknade.

Ako se roba stavlja u slobodan promet uz povoljniju carinsku stopu ili bez plaćanja carine, ali pod uslovom da se upotrebljava u određene svrhe, ta roba ostaje pod carinskim nadzorom, dok se ne ispune propisani uslovi.

Članom 109. su posebno propisani slučajevi, kad će roba izgubiti status domaće robe.

Ad. čl. 110. - 117. Odredbe ovih članova su opšte odnosno zajedničke za sve posebne carinske postupke navedene u st. 1. čl. 110. a odnose se na odobrenje navedenog carinskog postupka, polaganje obezbeđenja, okončanje i dr.

Ad. čl. 118. - 125. Ovi članovi sadrže opšte i posebne odredbe o sprovođenju postupka tranzita strane i domaće robe između dva mesta unutar carinskog područja, kao i odredbe o provožu domaće robe iz jednog mesta u drugo u carinskom području, sa prelaskom preko inostranog carinskog područja.

Opštim odredbama o sprovođenju postupka tranzita se uređuje obaveza prijavljivanja robe graničnoj carinarnici (ulaznoj) i predaja robe i tranzitnih dokumenata odredišnoj carinarnici, u nepromenjenom stanju i u određenom roku.

Posebnim odredbama se propisuje dužnost polaganja obezbeđenja za plaćanje carinskog duga koji bi mogao nastati u vezi sa robom, a koje može biti pojedinačno ili generalno, u zavisnosti da li je u pitanju jedan ili više postupaka tranzita. Obezbeđenje se ne polaže u slučaju prevoza poštom, vazduhom, železnicom, cevovodom ili električnim vodom.

Na postupak tranzita domaće robe, sa prelaskom preko inostranog carinskog područja, će se shodno primenjivati opšte odredbe o tranzitu.

Ad. čl. 126. - 138. Ovim članovima se propisuje, koja roba može biti predmet postupka smeštaja robe u carinsko skladište, vrste carinskog skladišta, lica koja mogu smeštati robu u carinsko skladište kao i prava i obaveze držaoca skladišta.

U carinsko skladište se može smeštati strana roba i domaća roba namenjena izvozu. Držanje robe u carinskom skladištu je dozvoljeno, sve dok se robi ne odobri novo carinski dozvoljeno postupanje ili upotreba, odnosno dok se roba ne stavi u neki od drugih propisanih carinskih postupaka (stavljanje u slobodan promet, postupak aktivnog oplemenjivanja i dr.). Dakle, rok ležanje robe u carinskom skladištu nije ograničen.

Carinsko skladište je pod carinskim nadzorom. Dok se nalazi u carinskom skladištu kao i za vreme privremenog iznosa iz carinskog skladišta, roba može biti predmet samo uobičajenog rukovanja koje se vrši radi očuvanja njenog izgleda, kvaliteta i pripreme za tržište.

Ako postoje opravdani ekonomski razlozi, a da se pri tom ne ugrožavaju mere carinskog nadzora, carinski organ može odobriti da se u carinsko skladište smesti i domaća roba koja nije namenjena

izvozu, kao i preradu strane robe u okviru postupka aktivnog oplemenjivanja i preradu pod carinskim nadzorom, u kojim slučajevima se neće smatrati da je nad robom sproveden postupak carinskog skladištenja.

Ako je za robu koja se nalazi u postupku carinskog skladištenja nastao carinski dug, troškovi skladištenja i održavanja robe se ne uračunavaju u carinsku vrednost robe, pod uslovom da se prikažu odvojeno od stvarno plaćene cene za tu robu.

Ad. čl. 139. - 152. Ovim članovima, u opštim i posebnim odredbama, su propisani uslovi oplemenjivanja carinske robe u zemlji uz primenu sistema odlaganja plaćanja uvoznih dažbina i oplemenjivanje uz primenu sistema povraćaja uvoznih dažbina. U sistemu odlaganja, oplemenjivanje se odobrava za carinsku robu za koju se ne plaća carina, uz uslov da se roba u obliku dobijenih proizvoda, nakon završenog procesa oplemenjivanja izveze.

U sistemu povraćaja, roba se uz plaćanje carine stavlja u slobodan promet. Nakon završenog procesa oplemenjivanja i izvoza dobijenih proizvoda, može se zahtevati povraćaj carine, najkasnije u roku od 1 godine od dana nastanka carinskog duga (Draw back).

U opštim odredbama su date i definicije osnovnih pojmova i instituta koji su od značaja za sprovođenje postupka oplemenjivanja. Oplemenjivanje nije moguće bez odobrenja koje carinarnica daje na pismeni zahtev lica koje vrši ili organizuje oplemenjivanje u zemlji. Carinski organ utvrđuje i normativ za proizvode dobijene iz određene količine uvezene robe.

Oplemenjivanje je moguće i uz upotrebu ekvivalentne robe, odnosno domaće robe koja je po kvalitetu i svojstvima ista kao i uvozna roba, a u skladu sa uslovima iz člana 140. Predloga zakona.

Oplemenjivanje i izvoz dobijenih proizvoda ili zahtevanje drugog carinski dozvoljenog postupka za robu ili dobijene proizvode se ima sprovesti u rokovima koje odredi carinarnica, s tim da taj rok ne može biti duži od 12 meseci. U slučajevima kada se proizvodi dobijeni oplemenjivanjem u sistemu odlaganja, stave u slobodan promet, prilikom obračuna carinskog duga, obračunaće se i kompenzatorna kamata, obzirom da je plaćanje carine bilo odloženo za određeni vremenski period. Na ovaj način se nosioci postupka oplemenjivanja i u sistemu odlaganja i u sistemu povraćaja stavljaju u ravnopravan položaj.

Dobijeni proizvodi ili roba u nepromenjenom stanju, se uz odobrenje carinarice mogu privremeno izvoziti radi daljeg oplemenjivanja izvan carinskog područja, ali pod uslovima propisanim za postupak pasivnog oplemenjivanja.

Ad. čl. 153. - 159. U carinskom području, pod carinskim kontrolom se može dozvoliti i upotreba strane robe radi njene prerade.

Preradom se menja priroda i stanje robe. Proizvodi koji nastanu preradom, se stavljaju u slobodan promet uz obračun carine koja važi za prerađeni proizvod. Ovim Predlogom zakona Vladi se daje ovlašćenje da propiše bliže uslove, kada se može odobriti postupak prerade pod carinskim kontrolom.

Kao i za oplemenjivanje i za postupak prerade je potrebno odobrenje carinskog organa. Na postupak prerade pod carinskim kontrolom se adekvatno primenjuju odredbe o određivanju rokova i normativa iz postupka oplemenjivanja.

U slučajevima kad je roba ostala u nepromenjenom stanju ili nije dostignut stepen prerade predviđen odobrenjem, kao i u slučaju primene preferencijalnog carinskog režima kod uvozne robe, carinski dug odnosno uvozne dažbine će se obračunavati na način propisan čl. 158. i 159. ovog Predloga zakona.

Ad. čl. 160. - 166. Ovim odredbama se propisuju uslovi privremenog uvoza strane robe u carinsko područje u smislu, da se ista roba u nepromenjenom stanju, osim uobičajenog smanjenja vrednosti zbog upotrebe, u određenom roku koji odredi carinski organ mora ponovo izvesti, ili joj se mora odobriti novo carinski dozvoljeno postupanje ili upotreba, a radi postizanja svrhe privremenog uvoza.

Roba se u carinskom području do isteka roka privremenog uvoza, može upotrebiti uz potpuno ili delimično oslobođenje od plaćanja carine. Vladi je dato ovlašćenje da može da propiše slučajeve privremenog uvoza sa potpunim ili delimičnim oslobođenjem od plaćanja carine. Kad je u pitanju prevremeni uvoz sa delimičnim oslobođenjem, uvozne dažbine utvrđuju u iznosu od 3% od iznosa uvoznih dažbina koje bi trebalo platiti za robu kad bi ona bila stavljena u slobodan promet za svaki mesec ili deo meseca za vreme dok je roba privremeno uvezena, s tim da ovaj iznos ne može preći iznos koji bi trebalo platiti, ako bi roba bila stavljena u slobodan promet.

Kod privremenog uvoza robe sa delimičnim oslobođenjem od plaćanja uvoznih dažbina, nosilac odobrenja je dužan da položi obezbeđenje za plaćanje uvoznih dažbina.

Ad. čl. 167. - 181. Ovim odredbama se propisuju uslovi pod kojima se domaća roba može privremeno izvesti iz carinskog područja radi oplemenjivanja (odobrenje, rokovi, normativ i dr). Odobrenje za sprovođenje postupka oplemenjivanja će se dati ako je između ostalih uslova ispunjen i ekonomski uslov, odnosno da nisu ugroženi interesi domaćih proizvođača. Vlada može utvrditi slučajeve u kojima se neće odobravati privremeni izvoz domaće robe radi oplemenjivanja.

Proizvodi nastali u postupku pasivnog oplemenjivanja se mogu staviti u slobodan promet uz potpuno ili delimično oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina, u skladu sa čl. 173. ovog Predloga zakona.

Ako je u pitanju popravka privremeno izvezene robe, roba će biti stavljena u slobodan promet s potpunim oslobođenjem od plaćanja uvoznih dažbina, pod uslovom da se dokaže da se radi o besplatnoj popravci zbog ispunjenja ugovorenih ili garantnih obaveza ili je u pitanju proizvodna greška, koja je otkrivena nakon stavljanja robe u slobodan promet. Ako je u pitanju plaćanje popravke, roba će se delimično osloboditi uvoznih dažbina.

U okviru postupka oplemenjivanja van carinskog područja, posebno je propisan sistem standardne zamene, koji omogućava da dobijeni proizvod bude zamenjen uvoznim proizvodom, pod uslovom da se proizvodna radnja odnosi na popravku domaće robe. Proizvodi za zamenu moraju biti iste tarifne oznake, istog kvaliteta i tehničkih karakteristika, kao i roba koja je privremeno izvezena radi popravke.

Pod propisanim uslovima, carinski organ može odobriti da se proizvodi za zamenu uvezu pre privremenog izvoza robe.

Ad. čl. 182. - 183. Ovim odredbama se propisuju uslovi za stavljanje domaće robe u izvozni postupak.

Vlada ima ovlašćenje da propiše slučajeve i bliže uslove kada se za robu koja napušta carinsko područje neće podnositi izvozna deklaracija.

Ad. čl. 184. - 187. Odredba člana 184. ovog zakona je upućujuća u smislu, da je sve što se odnosi na osnivanje, upravljanje i obavljanje delatnosti u slobodnim zonama predmet regulisanja posebnog zakona, dok se odredbama članova 185, 186. i 187. na konkretan način reguliše postupanje sa stranom robom koja se stavlja u slobodan promet ili u neki od drugih carinski dozvoljenih postupaka ili upotrebe. Domaća roba namenjena izvozu, dok se nalazi u slobodnoj zoni, može biti podvrgnuta samo uobičajenim oblicima rukovanja (sortiranje, prepakivanje i dr.).

Ad. čl. 188. Ovim članom se propisuje mogućnost ponovnog izvoza odnosno vraćanja strane robe u inostranstvo (npr. roba ne odgovara ugovorenim uslovima), uništenje ili ustupanje u korist države.

Ponovni izvoz ili uništenje se vrši uz odobrenje carinarnice, dok se ustupanje robe u korist države može vršiti u slučajevima i na način koje propiše ministar finansija.

Ad. čl. 189. Roba koja napušta carinsko područje, bilo da se radi o izvozu, ili privremenom izvozu radi oplemenjivanja, je predmet kontrole carinskih organa i carinsko područje napušta putem koji određuje carinski organ.

Ad. čl. 190. Imajući u vidu specifičnosti u saobraćaju međunaodnom rekom Dunav, ovim članom propisan je poseban postupak u saobraćaju na ovoj reci u skladu sa Konvencijom o režimu plovidbe na Dunavu.

Ad. čl. 191. - 196. Ovim članovima predviđena su oslobođenja od plaćanja uvoznih dažbina, stranih pravnih i fizičkih lica, koja su preuzeta iz Bečke Konvencije o diplomatskim odnosima i Bečke Konvencije o konzularnim odnosima, fizičkih lica u zemlji (domaći i strani državljani), domaćih pravnih i drugih lica sa kojima se u pravu na oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina izjednačavaju i preduzetnici, koji po važećem zakonu nisu mogli biti korisnici navedene povlastice.

Pored pravnih i fizičkih lica, kao korisnika povlastice članom 194. se propisuje roba na koju se ne plaćaju uvozne dažbine.

U odredbi pod 1) ovog člana se predlaže da oprema koja predstavlja ulog stranog lica bude oslobođena od plaćanja uvoznih dažbina u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje strano ulaganje. Shodno predloženoj odredbi predmet oslobođenja od plaćanja uvoznih dažbina može biti kako nova tako i korišćena oprema, osim putničkih motornih vozila i automata za zabavu i igru na sreću, što predstavlja novinu u odnosu na važeći zakon, koji propisuje oslobođenje samo za novu opremu. Cilj ove odredbe je da se strani ulagači u što većoj meri stimulišu da ulažu u našu zemlju i time pospeše njen tehničko-tehnološki i ekonomski razvoj i napredak.

Ovim predlogom zakona u odnosu na važeći zakon, od prava na oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina izuzeti su državni organi i organizacije, vojska i kazneno-popravne ustanove, u cilju efikasnije kontrole prihoda i rashoda državnog budžeta. Od prava na oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina na uvoz predmeta privrednog inventara i predmeta domaćinstva, izuzeti su i povratnici, imajući u vidu učestale zloupotrebe koje su zadnjih godina bile evidentne kad je bio u pitanju uvoz predmeta domaćinstva, dok kad su u pitanju predmeti privrednog inventara za obavljanje registrovane delatnosti, pravo na oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina ova lica mogu realizovati kroz ulog stranog lica, obzirom da domaći državljani sa prebivalištem odnosno boravištem u inostranstvu, dužim od godinu dana, shodno Zakonu o stranim ulaganjima, imaju svojstvo stranog ulagača.

Vlada se ovlašćuje da može da utvrdi vrstu, količinu i vrednost robe na koju se ne plaćaju uvozne dažbine kao i rokove i posebne uslove i postupak ostvarivanja prava na oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina.

U slučaju da se roba koja je bila predmet oslobođenja od plaćanja uvoznih dažbina otuđi, da na korišćenje drugom ili upotrebi u druge svrhe, pre isteka roka od 3 godine, propisana je obaveza plaćanja uvoznih dažbina, što ne isključuje i primenu kaznenih odredaba.

Ad. čl. 197. - 199. Roba koja je ocarinjena i izvezena, pa se u roku od 2 godine u zemlju vraća bilo zato što je neprodana ili što ne odgovara obavezama iz ugovora, će na zahtev deklaranta biti oslobođena od plaćanja carine. Uslov je da se roba vraća u istom stanju u kom je i bila izvezena.

Ako je vraćena roba, pre nego što je izvezena, bila stavljena u slobodan promet po sniženoj stopi ili uz oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina zbog upotrebe u posebne svrhe, takva roba će biti oslobođena od plaćanja uvoznih dažbina, pod uslovom da se vraća radi upotrebe u iste svrhe. U suprotnom na vraćanu robu plaćaju se uvozne dažbine u skladu sa stavom 4. člana 197.

Odredbe ovih članova će se shodno primeniti i na dobijene proizvode u postupku aktivnog oplemenjivanja, koji su naknadno ponovo izvezeni.

Ad. čl. 200. Ovim članom se od plaćanja uvoznih dažbina oslobađaju proizvodi morskog ribolova izvađeni iz teritorijalnih mora drugih država ili u međunarodnim vodama, pod uslovom da je ulov izvađen plovilima, koji su registrovani u Srbiji i plove pod njenom zastavom.

Plaćanju uvoznih dažbina ne podležu ni proizvodi dobijeni preradom morskog ulova na brodovima - fabrikama, pod uslovom da su isti registrovani na napred izneti način.

Ad. čl. 201. - 211. Obezbeđenje za naplatu carinskog duga se zahteva onda kad je to izričito propisano ovim zakonom ili kad carinski organ sam oceni da naplata carinskog duga nije sigurna. I u jednom i u drugom slučaju obezbeđenje polaže carinski dužnik (deklarant ili lice za čiji je

račun podneta deklaracija). Takođe je propisano da državni organi ne polažu obezbeđenje za naplatu carinskog duga.

Članom 205. propisani su načini obezbeđenja (polaganje gotovine ili jemstvo). Polaganjem gotovine smatra se i polaganje instrumenata plaćanja. Vlada se ovlašćuje da propiše uslove i način polaganja gotovine i drugih instrumenata plaćanja.

Imajući u vidu da u Predlogu zakona nije precizirano u kojoj valuti će se polagati obezbeđenje, znači da obezbeđenje može biti položeno i u valuti koja nije zvanično sredstvo plaćanja, ako je to u skladu sa važećim propisima.

Takođe, ovim Predlogom zakona nije precizirano ni ko može biti jemac, pa je carinskom organu dato ovlašćenje da mogu odbiti ponuđeno jemstvo, ako ocene da se time ne obezbeđuje blagovremena naplata carinskog duga.

Vladi je data mogućnost da može propisati i druge oblike obezbeđenja, koji osiguravaju naplatu carinskog duga.

Ad. čl. 212. - 224 Ovim članovima se propisuje u kojim slučajevima nastaje carinski dug, koje lice je carinski dužnik kao i moment nastanka carinskog duga, jer od utvrđenog momenta nastanka carinskog duga zavisi primena propisa za obračun carine.

Carinski dug, po pravilu nastaje stavljanjem robe koja podleže plaćanju uvoznih dažbina u slobodan promet ili stavljanjem robe u postupak privremenog uvoza sa delimičnim oslobađanjem od plaćanja uvoznih dažbina.

Međutim, carinski dug nastaje i nezakonitim unošenjem robe u carinsko područje, nezakonitim unošenjem robe iz slobodne zone u drugi deo carinskog područja, nezakonitim uzimanjem robe ispod carinskog nadzora, kao i u slučaju neispunjenja obaveza ili uslova iz nekog od carinskih postupaka. Carinski dug nastaje i trošenjem ili upotrebom robe na nepropisan način kao i nestankom robe u slobodnoj zoni (čl. 233).

Carinski dug neće nastati ako se dokaže da obaveze koje proizilaze iz odgovarajućih carinskih postupaka nisu mogle biti ispunjene zbog uništenja ili gubitka robe kao posledice same prirode te robe, nepredviđenih okolnosti, više sile ili odobrenjem carinskog organa.

Ad. čl. 225. - 231. Ovim odredbama se propisuje obračun, odnosno način i rokovi plaćanja carinskog duga. Carinski dug se mora platiti u roku od 8 dana od dana obaveštenja odnosno dostavljanja obračuna, s tim što se u određenim slučajevima plaćanje može odložiti i na rok do 12 meseci. Ako dug nije plaćen u roku obračunaće se zatezna kamata u skladu sa posebnim propisom. Vladi je dato ovlašćenje da propiše slučajeve u kojima se neće obračunavati zatezna kamata ako carinski dug nije plaćen u roku, kao i iznose uvoznih dažbina i kamata za koje se neće vršiti prinudna naplata.

Ove odredbe su usaglašene sa poreskim propisima.

Ad. čl. 232. i 233. Odredbama ovih članova propisani su načini gašenja carinskog duga. Uobičajeni, odnosno najčešći način gašenja carinskog duga, je plaćanje carinskog duga. Pored toga carinski dug se gasi storniranjem, nastupanjem zastarelosti, poništenjem deklaracije, uništenjem robe ili ustupanjem u korist države, u slučaju da je roba uništena ili izgubljena zbog njenih prirodnih svojstava, nepredviđenih okolnosti ili delovanja više sile, te zadržavanjem ili oduzimanjem robe zbog nezakonitog unošenja u carinsko područje.

Ako je carinski dug, osnov za utvrđivanje prekršajne ili krivične odgovornosti, smatraće se da carinski dug nije ugašen.

Ad. čl. 234. - 239. Shodno navedenim odredbama, carinski dužnik ima pravo na povraćaj naplaćenog carinskog duga, ako se utvrdi da isti nije trebalo platiti. Vraćanje se vrši na zahtev stranke ili po službenoj dužnosti. Iznos carinskog duga će biti vraćen i kod poništenja deklaracije, pod propisanim uslovima. Povraćaj će se izvršiti i kad carinski dužnik dokaže da je robu vratio u

inostranstvo, jer je u trenutku prihvatanja deklaracije roba imala nedostatke ili nije odgovarala uslovima iz ugovora.

Ovim Predlogom zakona se za lice koje traži povraćaj naplaćenih uvoznih dažbina, propisuje i pravo na kamatu na vraćeni iznos, računajući od dana naplate carinskog duga do dana povraćaja, a u skladu sa propisima o zateznoj kamati.

Ad. čl. 240. - 247. Ovim Predlogom zakona se prvi put propisuju konkretne mere, koje će carinarnica preduzimati na granici, radi zaštite prava intelektualne svojine, što je takođe u skladu sa pravilima iz Opšteg Sporazuma o carinama i trgovini (GATT).

Mere se ne odnose na lični prtljag, poklone koje putnici nose sa sobom kao i na robu nekomercijalnog karaktera.

Ove mere će svakako pospešiti transfer tehnologije i znanja između Srbije i drugih država.

Ad. čl. 248. Carinski organi imaju pravo da naplate naknadu samo za one usluge čijim izvršenjem za carinski organ nastanu stvarni troškovi. U suprotnom ako takvih troškova nema, ne može se naplaćivati nikakva dodatna naknada. Ovakav stav proizilazi iz odredaba GATT-a. Iz tog razloga, ovim Predlogom zakona nije propisana dažbina za carinsko evidentiranje u iznosu od 0,5% od carinske osnovice.

Stavom 2. ovog člana Vlada se ovlašćuje da propiše vrstu, visinu i način plaćanja naknade iz stava 1. ovog člana, a sredstva čine prihod državnog budžeta, osim naknade za procesnu obradu carinskih isprava i naknade za vršenje usluga pravnim i fizičkim licima u vezi sa carinskim postupkom, koje pripadaju Upravi carina.

Ad. čl. 249. - 251. Odredbama ovih članova se pod pretpostavkom ispunjenosti zakonskih uslova, propisuje prodaja carinske robe izlaganjem javnoj prodaji, kao i njeno ustupanje državnim organima, ustanovama kulture i humanitarnim organizacijama.

Posebno, se predlaže da će se robom, koja se ne može prodati, ili upotrebiti zbog zdravstvenih, veterinarskih, fitopatoloških, sigurnosnih i drugih razloga propisanih ovim zakonom, smatrati i duvanske prerađevine koje nisu obeležene na propisan način, i da će se ista uništavati pod carinskim nadzorom, o trošku vlasnika ili uvoznika.

Prihodi po osnovu prodate robe i naplaćenih kazni se uplaćuju u državni budžet, a po 10% od iznosa naplaćenih kazni i vrednosti prodate robe Upravi carina.

Ad. član 252. U ovom članu daju se principi funkcionisanja Uprave carina i navode nadležnosti Uprave carina koje su poznate i u dosadašnjem carinsko-pravnom zakonodavstvu.

Ad. čl. 253.-257. U ovim odredbama utvrđena je unutrašnja organizacija i upravljanje Upravom carina.

U članu 254. se definišu uslovi osnivanja carinarnica, carinskih ispostava, odseka i referata i utvrđuje nadležnost za donošenje odluke o njihovom osnivanju.

Radom Uprave carina rukovodi direktor, koga postavlja i razrešava Vlada, na predlog ministra.

Direktor obezbeđuje koordinaciju rada i jedinstvenu primenu propisa iz delokruga Uprave carina na celom carinskom području.

Ministar je ovlašćen da, na predlog direktora, uredi unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mesta, prava i obaveze zaposlenih u Upravi carina, platama, nakanadama zarada i dodatnim primanjima kao i stručnom obrazovanju, osposobljavanju i da odlučuje o prigovoru na odluku o pravima i obavezama iz radnog odnosa. Ministar je takođe ovlašćen da podnosi predloge Vladi o osnivanju, početku i prestanku rada carinskih organizacionih jedinica.

Ad.258. U članu 258. propisana je struktura radnih mesta u Upravi carina koja je zasnovana na podeli po grupama. U skladu sa evropskim standardnima izvršeno je rangiranje u grupe i to: - rukovodioci visokog nivoa; - rukovodioci srednjeg nivoa; - rukovodioci nižeg nivoa; - ovlašćeni izvršioc; - pomoćno i administrativno osoblje.

U stavu 2. ovog člana predviđeno je da su lica iz tačke 1. – 4. ovlašćeni carinski službenici definisani u članu 5. stav 1. tačka 24.

Ad čl. 259.-275. Ovim odredbama propisana su ovlašćenja Uprave carina, direktora i carinskih službenika.

U skladu sa carinskim zakonodavstvom zemalja članica EU, drugih razvijenih zemalja sveta i evropskim standardima, kao i zbog potrebe ujednačavanja sa evropskom praksom, predviđeno je da carinski službenik može da zadrži i uz krivičnu prijavu odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od momenta zadržavanja, preda lice nadležnom sudu radi daljeg postupka, u smislu Zakona o krivičnom postupku, da bez posebnog naloga suda izvrši pretres objekata, i drugih poslovnih prostorija, prevoznih sredstava, robe i lica, da oduzme robu, da vrši naknadnu kontrolu, da privremeno zadrži, a u opravdanim slučajevima i da privremeno oduzme sredstva kojima je počinjena povreda propisa bilo kog lica koje je vršilo uvoz i izvoz ili učestvovalo u njima suprotno Carinskom zakonu i drugim propisima, da prikuplja i raspoláže informacijama i da ne vrši diskriminaciju lica po bilo kom osnovu kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vera, političko i drugo uverenje, etničko ili socijalno poreklo.

Direktor je ovlašćen da raspoređuje carinske službenike, suspenduje, rasporedi u nižu grupu, izrekne meru prestanka radnog odnosa ili rehabilituje carinskog službenika.

Direktor ima pravo da pokrene postupak u cilju otkrivanja nedoličnog ponašanja ili povrede dužnosti carinskih službenika. Radi izvršenja ovog ovlašćenja u Upravi carina će biti organizovana posebna služba unutrašnje kontrole.

Ad čl. 276.-295. Ovim odredbama propisana su ovlašćenja i odgovornosti carinskih službenika.

Ovlašćeni carinski službenici obavljaju svoje dužnosti u uniformi ili civilnoj odeći i mogu nositi i upotrebiti oružje i municiju na način i pod uslovima koji propiše ministar.

Ministar je ovlašćen da propiše obrazac službene legitimacije, izgled službene značke i službenog odela.

Carinski službenici mogu u toku sprovođenja carinskog postupka da obavljaju sve radnje predviđene ovim zakonom radi utvrđivanja svojstava robe kao što je otvaranje koleta, kontejnera, paketa i drugih pakovanja, uzimanje uzoraka u odgovarajućim količinama itd.

Carinski službenik ima pravo ulaska u sva prevozna sredstva koja dolaze iz inostranstva i odlaze u inostranstvo i u njima da indentifikuje robu ili da plombira prostore, da u postupku carinjenja robe pregleda ili pretrese lica koje dolazi na carinsko područje Srbije ili odlazi iz tog područja, da pregleda ili pretrese ukoliko postoje opravdani razlozi ili osnovana sumnja da su prekršene odredbe ovog zakona. Na isti način, carinski službenik je ovlašćen da, na celom carinskom području, izvrši pregled ili pretres prevoznih sredstava za koje posumnja da prevoze carinsku robu. Ako, prilikom pregleda ili pretresa, nađe robu čiji je uvoz zabranjen, carinski službenik je ovlašćen da robu privremeno oduzme, a lice zadrži. Carinski službenik takođe ima pravo da privremeno oduzme prevozno sredstvo ili da ga smesti pod carinski nadzor do okončanja propisanog postupka.

Ad čl. 296.-297. Uprava carina, radi obavljanja svojih poslova određenih ovim zakonom i drugim propisima, prikuplja podatke o licima ili od lica na koje se ti podaci odnose, o čemu se vode evidencije predviđene članom 33. Carinskog zakona. Podaci o kojima se vodi evidencija tretiraju se kao službena tajna.

Ad čl. 298.- 304. Glavom III uređuje se rad zaposlenih u Upravi carina.

Članom 298. predviđeno je da se na zaposlene u Upravi carina primenjuju propisi o državnoj upravi, propisi o radnim odnosima i platama u državnim organima, kao i propisi iz oblasti zdravstvenog i penzijsko-invalidskog osiguranja i obrazovanja, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Carinski službenici se zapošljavaju na radna mesta predviđena aktom o sistematizaciji radeći puno radno vreme. Rad se može organizovati u smenama ili na drugi način.

Carinski službenici koji se privremeno ili trajno premeštaju po potrebi carinske službe imaju pravo naknade troškova putovanja, naknade za odvojeni život i naknadu putnih i selidbenih troškova ako se trajno premeštaju.

U članu 304. predviđeni su slučajevi prestanka radnog odnosa, osim slučajeva predviđenih Zakonom o radnim odnosima zaposlenih u državnoj upravi, gde je, između ostalog, predviđeno da radni odnos može prestati ako se utvrdi da službenik nezadovoljavajuće ispunjava radne obaveze, a u slučaju ukidanja pojedinih organizacionih jedinica zbog neprilagođavanja zahtevima radnih mesta, ako je službeniku izrečena disciplinska mera prestanka radnog odnosa, ako je pravosnažno osuđen za krivično delo za koje mu je izrečena kazna zatvora, itd.

Ad čl. 305.- 314. Carinski službenik može biti suspendovan sa posla u skladu sa propisima koje važe za službenike državnih organa, kad postoje dokazi da je zloupotrebio svoje radno mesto, kada mu je određen pritvor, itd.

Disciplinski postupak protiv zaposlenih u Upravi carina pokreće se, vodi i izriču se disciplinske mere u skladu sa Zakonom o radnim odnosima u državnoj upravi, s tim što su zbog specifičnosti Uprave carina predviđene i posebne teže povrede službenih dužnosti.

Carinski službenici pod krivičnom i materijalnom odgovornošću daju pismenu izjavu o svom imovinskom stanju, imovinskom stanju svoje uže porodice, kao i da su saglasni sa vršenjem provera u vezi date izjave.

Carinski službenik ne sme obavljati posao koji je nespojiv sa njegovim poslom u carinskoj službi, a on ili članovi njegove uže porodice ne mogu biti vlasnici ili suvlasnici privrednog subjekta čija je delatnost nespojiva sa radom carinske službe.

Carinski službenici moraju biti nepristrasni prilikom obavljanja svog posla. Ako carinski službenik sprovodi postupak prema licima sa kojima je u srodstvu ili prijateljima odmah o tome mora da obavesti linijskog rukovodioca.

Informacije i podaci do kojih carinski službenik dođe u toku obavljanja svog posla su poverljive, osim ukoliko su dostupne široj javnosti.

Carinski službenici su dužni da čuvaju imovinu carinske službe i odgovaraju disciplinski i materijalno za štetu koju počinu.

Država je odgovorna za štetu prouzrokovanu od strane carinskog službenika prema trećim licima samo ako je postupao suprotno propisima. U ovim slučajevima protiv carinskog službenika će biti sproveden disciplinski postupak, a Uprava carina može da pokrene postupak naknade štete pred nadležnim organima.

Ad čl. 315.- 316. Carinski službenik ima obavezu da za vreme rada i van radnog vremena poštuje Ustav, ovaj zakon i druge propise, da ne koristi privilegije i ne traži i ne prima materijalnu korist u ispunjavanju svojih obaveza, da koristi imovinu i opremu koja mu je data za vršenje dužnosti, u skladu sa njihovom namenom i da ne koristi takvu imovinu i opremu u privatne svrhe, da se ponaša u skladu sa Kodeksom ponašanja i da obezbeđuje široj javnosti tražene informacije osim onih koje predstavljaju službenu tajnu i poverljive i interne informacije.

Carinski službenik ima pravo na stalan posao, na unapređenje, na zaštitu od strane države u obavljanju svojih dužnosti, da formira sindikat i bude član sindikata, da bude član političke partije, ali ne i njenog rukovodstva, da ima pravo na zaradu i druga primanja u skladu sa zakonom i da bude obučavan u vezi sa svojim poslom.

Ad. čl. 317. U ovom članu je predviđen Kodeks ponašanja carinskih službenika koji na predlog direktora donosi ministar, a kojim se propisuju opšta pravila ponašanja carinskih službenika, prilikom obavljanja poslova u Upravi carina u toku i van radnog vremena, kao i ponašanja carinskih službenika van Uprave carina.

Ad. čl. 318.-324. U članu 318. predviđeni su uslovi koje lice mora da ispuni da bi bilo primljeno u carinsku službu a između ostalog da nije otpušteno iz državne službe iz disciplinskih razloga.

Uslov u pogledu stručne sprema za radna mesta rukovodilaca srednjeg i nižeg nivoa je visoka stručna sprema, dok je za ovlašćene izvršioce potrebna najmanje srednja stručna sprema.

Prijem u radni odnos u Upravi carina sprovodi se putem javnog konkursa uz propisani postupak.

U članu 320. predviđena je kategorija probnog rada koji predstavlja period u toku koga se vrši procena radne sposobnosti carinskog službenika koji je tek primljen ili unapređen. Ova obaveza se odnosi na sve carinske službenike, stim što za novoprimitljene carinske službenike period probnog rada traje do 12 meseci.

Premeštaj carinskih službenika u okviru radnih mesta istog ranga se vrše po potrebi službe i na lični zahtev. Unapređenja carinskih službenika se sprovodi internim oglasom za upražnjeno radno mesto.

Ad. čl. 325.- 326. U ovim odredbama propisuje se sistem ocenjivanja radnog učinka od strane linijskih rukovodilaca kao i sposobnosti i potencijala carinskih službenika za druge poslove i unapređenja. Kao rezultat ocenjivanja, carinski službenici se mogu nagraditi, unaprediti, naknadno obučiti ili utvrditi neefikasnost njihovog učinka. Ad. čl. 327. Za primenu procedura vezanih za zaposlene u carinskoj službi, Uprava carina vodi evidenciju bitnih ličnih i profesionalnih podataka o carinskim službenicima. Ovi podaci čine personalni dosije koji je poverljiv, stim što svaki carinski službenik ima pravo uvida u svoj personalni dosije.

Ad. čl. 328.-329. Sredstva za rad Uprava carina, kao i sredstva za naknade carinskih službenika po osnovu godišnje ocene njihovog radnog učinka obezbeđuju se iz budžeta Republike.

Ad. čl. 330. Odredbama ovog člana utvrđene su radnje koje čine biće krivičnog dela krijumčarenja, sankcije za lica koja su izvršila navedeno krivično delo kao i postupak sa robom koja je predmet izvršenja navedenog krivičnog dela. Posebno je propisan postupak sa prevoznim odnosno prenosnim sredstvom koje je poslužilo za prevoz ili skrivanje robe koja je predmet izvršenja ovog krivičnog dela.

Ad. čl. 331. - 390. Odredbama ovih članova, izuzimajući čl. 331. i 332. koji sadrže opšte odredbe o prekršajima i njihovim učinocima, utvrđene su novčane kazne za učinjene teže i lakše prekršaje u carinskom postupku, za pravna i fizička lica, odnosno odgovorna lica u pravnom licu, kao i zaštitne mere.

U ovom delu biće neophodno i usaglašavanje sa prekršajnim propisima Republike Srbije.

Ad. čl. 391. - 395. Odredbama ovih članova se određuje sastav, nadležnost i postupak utvrđivanja odgovornosti pred prvostepenim prekršajnim organom Komisijom za prekršaje, pravo na žalbu Ministarstvu finansija i ekonomije, kao i zastarelost vođenja prekršajnog postupka.

Ad. čl. 396.-398. Ovim odredbama utvrđeni su prelazni režimi i mere. Predloženo je uvođenje dodatnih carina u slučaju da strana država u pogledu plaćanja carine ili u toku carinskog postupka ne postupi sa robom našeg porekla ili sa prevoznim sredstvima našeg porekla ili vlasništva na isti način kao sa robom ili prevoznim sredstvima iz drugih zemalja.

Daje se mogućnost propisivanja i uvođenja sezonskih carina za poljoprivredne proizvode, u cilju zaštite poljoprivredne proizvodnje, ali uz vremensko ograničenje njihove primene.

Predložen je i institut carinskoh kontigenata, kao značajne carinske olakšice, pod posebnim uslovima.

Prelaznim režimima i merama daje se i pravni okvir za privremeno regulisanje prometa sa Crnom Gorom i AP Kosovo i Metohija, odnosno ovlašćenje Vladi da utvrdi lokacije carinskih kontrolnih punktova, kao i posebne uslove za vršenje tog prometa.

Ad čl. 399.-401. Ovim odredbama se regulišu prelazna rešenja u slučajevima primene, odnosno korišćenja prava i izvršavanje obaveza iz pojedinačnih akata, kad su u pitanju korišćenja carinskih povlastica, kao i prelazna rešenja kad su u pitanju propisi po kojima će se voditi carinski i prekršajni postupci, započeti pre stupanja na snagu ovog zakona.

Ad čl.402. Odredbom ovog člana se propisuje da će se za privremeno uvezenu robu koja je bila uvezena pre početka primene ovoga zakona, uvozne dažbine ukoliko su nastale, obračunati i plaćati po propisima koji su važili do početka primene ovoga zakona.

Ad čl.403.-405. Odredbom ovih članova se reguliše prestanak rada i dalji status prostora pod carinskim nadzorom predviđeni do sada važećim Carinskim zakonom.

Ad čl.406. Ovaj član propisuje rok i obavezu već zaposlenih carinskih službenika da daju izjavu o imovnom stanju.

Ad čl.407. Odredbom ovoga člana se propisuje rok za donošenje podzakonskih akata za primenu zakona.

Ad čl.408. Ovim članom se utvrđuje dan s kojim važećim Carinski zakon kao i Zakon o carinskoj službi i svi propisi doneti na osnovu ovih zakona prestaju da važe.

Ad čl.409. Ovom odredbom ustanovljava se obaveza posrednih zastupnika, koji već obavljaju te poslove, da moraju ispuniti uslove iz člana 26. Carinskog zakona najkasnije do 31.12.2004. godine.

Ad čl.410. Ovim članom se utvrđuje momenat stupanja zakona na snagu, kao i datumi početka primene.

Potrebna finansijska sredstava za donošenje Zakona

Za donošenja ovog zakona nisu potrebna posebna finansijska sredstva iz budžeta Republike.